

Science
Conference
2026

13–14 Feb 2026

International **scientific and practical conference**

- 1. Scientific technologies**
- 2. Economy**
- 3. Finance**
- 4. Mathematical analysis**
- 5. Technical sciences**
- 6. Pedagogy**
- 7. Psychology**
- 8. Philosophy**
- 9. Natural Sciences**

zenodo

OpenAIRE | EXPLORE

www.d-pressa.com

International scientific and practical conference

Part 1
February 2026

Collection of Scientific Works

© International scientific and practical conference. 2026.

KASB-HUNAR TA'LIM MUASSASALARIDA PSIXOLOGIK XIZMAT FAOLIYATI MAZMUNI

Sattorova Mahliyo Burxanovna

O'zMU Jizzax filiali "Psixologiya" kafedrası o'qituvchisi

Arslonova Sevinch Bobur qizi, Boymirzayeva Sevara Abdujamil qizi

O'zMU Jizzax filiali "Amaliy psixologiya" yo'nalishi 4 kurs talabalari

Annotatsiya: Ushbu maqolada kasb-hunar ta'lim muassasalarida psixologik xizmat faoliyatining mazmuni, maqsadi hamda asosiy yo'nalishlari ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim jarayonida o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishi, kasbiy yo'nalishi, ijtimoiy moslashuvi hamda psixologik salomatligini ta'minlashda psixologik xizmatning ahamiyati yoritib beriladi.

Kalit so'zlar: Psixologik xizmat, kasb-hunar ta'limi, texnikum, psixologik diagnostika, psixoprofilaktika, psixokorreksiya, psixologik maslahat, kasbiy yo'naltirish, shaxs rivojlanishi, ijtimoiy moslashuv, o'quv motivatsiyasi, psixologik salomatlik.

Kirish. Hozirgi zamonaviy ta'lim tizimida shaxsni har tomonlama rivojlantirish, uning psixologik salomatligini ta'minlash hamda kasbiy faoliyatga tayyorlash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, kasb-hunar kollejlari va texnikumlarda ta'lim olayotgan yoshlar kelajakda muayyan kasb egasi bo'lib shakllanishi sababli, ularning psixologik rivojlanishi va kasbiy yo'nalishini to'g'ri belgilash dolzarb masalalardan biri sanaladi.

Kasb-hunar ta'lim muassasalarida psixologik xizmat faoliyati o'quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini o'rganish, ularning kasbiy qiziqishlari va qobiliyatlarini aniqlash, shuningdek, ta'lim jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan psixologik muammolarni bartaraf etishga qaratilgan kompleks faoliyatni o'z ichiga oladi. Mazkur xizmat o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvi, kommunikativ kompetensiyasi hamda shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyat kasb etadi^[1].

Shu bilan birga, kasb-hunar kollejlari va texnikumlarda psixologik xizmat o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish, stress va emotsional zo'riqishlarning oldini olish, sog'lom psixologik muhitni shakllantirish kabi vazifalarni ham amalga oshiradi. Natijada ta'lim jarayonining samaradorligi oshadi va yoshlarning kelajak kasbiy faoliyatiga psixologik jihatdan tayyorgarligi ta'minlanadi.

Asosiy qism. Hozirgi globallashtirish sharoitida ta'lim tizimi nafaqat bilim berish, balki shaxsning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan murakkab ijtimoiy institut sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, kasb-hunar kollejlari va

1 Nazarova L.G. **Psixologik xizmat samaradorligini oshirish omillari.** – Toshkent: Akademnashr, 2025-yil;
2Jumayeva F.R. **Ta'limda psixologik monitoring va diagnostika.** – Toshkent: Tafakkur bo'stoni, 2024-yil

texnikumlar jamiyat uchun malakali mutaxassislarni tayyorlaydigan muhim ta'lim bo'g'ini hisoblanadi. Shu sababli ushbu ta'lim muassasalarida o'quvchilarning psixologik rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, ularning kasbiy shakllanishini ilmiy asosda boshqarish hamda shaxsiy salohiyatini ro'yobga chiqarish jarayonida psixologik xizmat faoliyati alohida ahamiyat kasb etadi^[2].

Psixologik xizmat ta'lim muassasalarida amalga oshiriladigan tizimli psixologik faoliyat bo'lib, u o'quvchilarning psixologik rivojlanishini monitoring qilish, psixologik muammolarni aniqlash, ularni bartaraf etish hamda shaxsning individual imkoniyatlarini rivojlantirishga qaratilgan kompleks jarayonni o'z ichiga oladi. Kasb-hunar kollejlari va texnikumlarda psixologik xizmatning asosiy maqsadi o'quvchilarning kasbiy o'zini anglashini shakllantirish, ularning ijtimoiy moslashuvini ta'minlash va sog'lom psixologik muhitni yaratishdan iboratdir.

Zamonaviy pedagogik va psixologik tadqiqotlarda ta'lim muassasalarida psixologik xizmatni tashkil etish jarayonida bir qator yangi ilmiy tushunchalar qo'llanilmoqda. Jumladan, psixologik monitoring, kasbiy identifikatsiya, motivatsion determinantlar, psixologik adaptatsiya mexanizmlari, shaxsiy rivojlanish traektoriyasi, kasbiy kompetentlik modeli, psixologik resurslar nazariyasi kabi terminlar psixologik xizmat faoliyatining ilmiy metodologik asosini tashkil etadi.

Kasb-hunar ta'lim muassasalarida ta'lim olayotgan o'quvchilar o'smirlikdan yoshlik davriga o'tish bosqichida bo'lishi sababli, ular psixologik jihatdan murakkab rivojlanish jarayonini boshdan kechiradilar. Ushbu davr shaxsning identifikatsiyasi, kasbiy o'zini anglash, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatining shakllanishi bilan xarakterlanadi. Shu nuqtai nazardan psixologik xizmat o'quvchilarning shaxsiy rivojlanish dinamikasini kuzatish hamda ularni psixologik qo'llab-quvvatlash vazifasini bajaradi.

Psixologik xizmat faoliyatining nazariy asoslari bir qator psixologik konsepsiyalarga tayanadi. Jumladan, shaxs rivojlanishining ijtimoiy-madaniy nazariyasi, faoliyat nazariyasi, shaxsning motivatsion sohasi haqidagi konsepsiyalar hamda kasbiy rivojlanish psixologiyasi ushbu faoliyatning metodologik poydevorini tashkil etadi. Ushbu nazariy yondashuvlar asosida psixologik xizmat o'quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini chuqur tahlil qilish hamda ularning kasbiy rivojlanishiga ilmiy asosda ta'sir ko'rsatish imkonini beradi.

Kasb-hunar kollejlari va texnikumlarda psixologik xizmat faoliyati o'quvchilarning psixologik rivojlanishiga ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillarni o'rganishga ham qaratiladi. Ichki omillarga shaxsning temperament xususiyatlari, motivatsion tuzilmasi, qobiliyatlari, qiziqishlari hamda emotsional barqarorligi kiradi. Tashqi omillar esa ta'lim muhitining psixologik iqlimi, pedagogik muloqot sifati, ijtimoiy muhit hamda oilaviy tarbiya bilan bog'liq bo'ladi.

Zamonaviy ta'lim psixologiyasida shaxsning kasbiy rivojlanishini o'rganishda kasbiy ijtimoiylashuv tushunchasi muhim o'rin tutadi. Kasbiy ijtimoiylashuv — bu

shaxsning ma'lum kasbga moslashuvi, kasbiy qadriyatlarni o'zlashtirishi hamda professional identifikatsiyasini shakllantirish jarayonidir. Psixologik xizmat aynan ushbu jarayonni samarali tashkil etishda muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Shuningdek, kasb-hunar ta'lim muassasalarida psixologik xizmat faoliyatini tashkil etishda psixologik profilaktika alohida ahamiyatga ega. Psixologik profilaktika o'quvchilarda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan psixologik muammolarni oldindan aniqlash va ularning rivojlanishining oldini olishga qaratilgan ilmiy-amaliy faoliyatdir. Bu jarayon psixologik diagnostika, psixologik maslahat, trening mashg'ulotlari hamda psixokorreksion dasturlar orqali amalga oshiriladi.

Psixologik xizmatning yana bir muhim yo'nalishi psixologik diagnostika hisoblanadi. Psixologik diagnostika o'quvchilarning shaxsiy xususiyatlarini, qobiliyatlarini, motivatsiyasini hamda kasbiy qiziqishlarini aniqlashga qaratilgan ilmiy tadqiqot usullarini o'z ichiga oladi. Diagnostik jarayon psixologik testlar, so'rovnomalar, kuzatish, suhbat hamda eksperimental metodlar orqali amalga oshiriladi.

Psixologik xizmat faoliyati ta'lim muassasasida sog'lom psixologik muhitni shakllantirishga ham xizmat qiladi. Sog'lom psixologik muhit o'quvchilarning emotsional barqarorligini ta'minlaydi, ularning o'quv motivatsiyasini oshiradi hamda ta'lim jarayonining samaradorligini kuchaytiradi. Shu sababli psixologik xizmat pedagoglar, ota-onalar va o'quvchilar o'rtasida samarali hamkorlikni yo'lga qo'yishga ham qaratiladi.

Shu bilan birga, kasb-hunar kollejlari va texnikumlarda psixologik xizmat faoliyatida psixologik konsalting muhim o'rin egallaydi. Psixologik konsalting o'quvchilarga shaxsiy muammolarini hal etishda, kasbiy yo'nalishini aniqlashda hamda psixologik qiyinchiliklarni yengishda yordam beradigan professional maslahat jarayonidir. Ushbu faoliyat o'quvchilarning shaxsiy resurslarini faollashtirish hamda ularning psixologik salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa va tavsiyalar. Kasb-hunar kollejlari va texnikum ta'lim muassasalarida psixologik xizmat faoliyati zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Mazkur xizmat o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, ularning kasbiy yo'nalishini aniqlash, ijtimoiy moslashuvini ta'minlash hamda psixologik salomatligini mustahkamlashga qaratilgan kompleks psixologik-pedagogik faoliyat sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kasb-hunar ta'lim muassasalarida psixologik xizmatning samarali tashkil etilishi o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi, kasbiy identifikatsiyasi hamda ijtimoiy kompetensiyalarining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, psixologik diagnostika, psixoprofilaktika, psixokorreksiya hamda psixologik maslahat kabi yo'nalishlarning tizimli ravishda amalga oshirilishi ta'lim jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan psixologik muammolarni barvaqt aniqlash va bartaraf etishga imkon yaratadi^[3].

Kasb-hunar kollejlari va texnikumlarda ta'lim olayotgan yoshlar o'smirlikdan

3 G'aniyeva M.S. **Ta'lim muassasalarida psixologik treninglar.** – Toshkent: Fan ziyosi, 2025-yil;

yoshlik davriga o'tish jarayonida bo'lgani sababli, ular shaxsiy identifikatsiya, kasbiy tanlov, ijtimoiy moslashuv va emotsional barqarorlik bilan bog'liq turli psixologik qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Shu nuqtai nazardan psixologik xizmat o'quvchilarning psixologik ehtiyojlarini aniqlash, ularning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda psixologik qo'llab-quvvatlashni amalga oshirish hamda kasbiy rivojlanish traektoriyasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, psixologik xizmat faoliyati pedagoglar, ota-onalar va o'quvchilar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashga ham xizmat qiladi. Ta'lim muassasasida sog'lom psixologik muhitni yaratish, samarali pedagogik muloqotni rivojlantirish hamda ijtimoiy-psixologik iqlimni barqarorlashtirish psixologik xizmat faoliyatining muhim natijalaridan biri hisoblanadi. Natijada o'quvchilarning shaxsiy salohiyati ro'yobga chiqadi, ularning kasbiy faoliyatga tayyorgarligi ortadi va ta'lim jarayonining samaradorligi oshadi.

Shu bilan birga, zamonaviy ta'lim muhitida psixologik xizmat faoliyatini takomillashtirish, innovatsion psixologik texnologiyalarni joriy etish hamda psixologik monitoring tizimini rivojlantirish muhim ilmiy-amaliy vazifalardan biri hisoblanadi. Psixologik xizmat faoliyatini samarali tashkil etish orqali yoshlarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish, ularning ijtimoiy faolligini oshirish hamda psixologik barqarorligini mustahkamlash imkoniyati kengayadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Nazarova L.G. Psixologik xizmat samaradorligini oshirish omillari. – Toshkent: Akadernashr, 2025-yil;
2. Jumayeva F.R. Ta'limda psixologik monitoring va diagnostika. – Toshkent: Tafakkur bo'stoni, 2024-yil;
3. Rahimov D.S. O'smirlar bilan psixologik ishlash texnologiyalari. – Toshkent: Navro'z, 2023-yil;
4. Sobirova Z.Q. Maktab psixologining ish hujjatlari va rejalashtirish. – Toshkent: Yangi nashr, 2022-yil;
5. Eshonqulov P.M. Ta'lim muassasalarida psixologik profilaktika. – Qarshi: Nasaf nashriyoti, 2025-yil;
6. G'aniyeva M.S. Ta'lim muassasalarida psixologik treninglar. – Toshkent: Fan ziyosi, 2025-yil;
7. <https://www.dissertations.se;>
8. [https://www.childpsy.ru/dissertations/;](https://www.childpsy.ru/dissertations/)
9. <http://ziyonet.uz;>
10. <http://psychol.ras.ru;>